

(א) [נעיל'מז:ח:יג:] (ב) לקמן סד': (ג) [נע' תוס' יבמות סו. ד"ה יו.] (ד) קדושין סג. יבמות זב. לקמן סו. ע. נדרים פה.] (ה) [נדרים מז.]. (ו) [נע' תוס' נדה מז: בדרים כדרב פנחס כו' דלא גרסי אלא]. (ז) [דף נח:].

מוסף רש"י

קונם שאני ערשה לפיך. אשה שאמרה לבעלה מה שאני עושה מלאכה יהא אסור לפיך בקונם (יבמות צב.) מעשי ידי יהיו לפיך ההקדש (קדושין סג.). אינו צריך להפיר. אין בעלה לר' להפיר שאין נדה חל שהרי משועבדת לו (שם) כיוון דקא משעבדה ליה למעשה ידיה לא מציא נדה (יבמות צב.) דלא אמרה כלום דללא כל כמינה לאפקועי לבעל מה דמי ליה רחמנא (נדרים פה.) ואפילו לשמא תעדיף נמי לא חיישין, דלי מעדפה נמי לבעל הוא (קטן טו.) שמא תעדיף עליו יתר מן הראוי. שמא תעדיף על מעשה ידיה יותר מן הראוי לו ויותר ממה שאי חייבת לעשות לו ובמובנות (לקמן סד:) אמרין מה היא עושה לו משקל ה' סלעים שמי ציהיה שכן עשר סלעים בגליל, וכי אחיא העדפה קדשה אע"פ דלא צאה לעולם בשעת הנדר (קדושין סג.) וטפי לא משעבדה ליה וארעשה חיל נדר ואע"ג דעדיף לא נעשה המלאכה (יבמות צב.) והעדפה ידיה הוא וחיל עלה קונם (קטן טו.) שמא יגרשנה ותהא אסורה לחזור. עטשה דלותה מלאכה שטשה אחר הגירושין, כשנתא ברשותו אסור צלותה מלאכה וכל מעשה ידיה מגירושין ואילו וקסרי אדם אסור דבר שלא צא לעולם כגון מעשה ידיה שעתידה לעשות, ולשבתא לעולם אחר גירושין, אע"פ שלא צא לרשותו בעת שצא לעולם דהא מגורשת היא, לכשנצאה ברשותו שנתא לו שהיא אסור, ור"ע סבר כהא מודיעא לך דאדם אסור דבר שלא צא לעולם הכי דהוי ברשותו לאלתר כשצא לעולם, כגון העדפה, אבל אין אדם אסור דשגליל אע"פ שצא לעולם ואין ברשותו אלא לאחר זמן, דלכשיצוא לרשותו יחול עליהן אסור (נדרים מה.). שכן אין אדם אסור פירות חבירו על חבירו. דלי אמר לחבירו קונם פירות של פלוני עלך לא הוי כלום (שם טו.).

מוזנות שכחי ומעשה ידיה שכחי ומותר לא שכחי. מעה כסף קייץ ומעשה ידיה קייץ כדתנן (לקמן דף סד:) מה היא עושה משקל חמש סלעים: **והא עלה קטני**. במתני': **ומה היא עושה** לו. ומדפריש דבר מעשה ידיה ומה היא עושה לו מכלל דרישא במעשה ידיה איירי ולא במותר: **שפי**. קשה לטווחו יותר מן הערב: **הכי קאמר**. [לעולם במותר איירי ברישא והכי קאמר] סיפא ומה היא עושה לו עיקר דנדע מותר מאי ניהו: **משקל חמש סלעים**. סלע של יהודה כפליים במשקל סלע של גליל: **מי אמר שמואל הכי**. והאמר שמואל לעיל' במותר לאחר מיתה פליגי ועלה א"ר יוחנן הסנדלר חולין ואע"פ דהשתא ידיה הוא אלמא טעמא דר' יוחנן משום דבר שלא צא לעולם הוא שעדיין לא מתה ואין לו רשות במותר האיל ואינו מעלה לה מעה כסף ובהא אמר שמואל הלכה: **והסנן קונם שאני עושה לפיך**. מה שאני עושה יהיה קונם לפיך יהי עליך כהקדש מליהנות לו: **אינו לר' להפיר**. נדר זה שאין צה כח להקדישו לפי שהוא שלו: **שמא תעדיף עליו**. יותר ממה שפסקו לה חכמים משקל חמש סלעים דמותר זה אינו שלו ויכולה להקדישו: **ר' יוחנן בן גורי אומר**. אף עיקר מעשה ידיה לר' הפרה: **שמא יגרשנה**. ויהא הנדר חל שמשגרשה אינה משועבדת לו למעשה ידיה: **והא אסורה לחזור** לו. לפי שנאסר מעשה ידיה עליו ואי אפשר לו ליהרר שלא תטוחן ולא תאפה וכל שאר מלאכות השנויות במשנתנו [ע"כ] שהאשה עושה לבעלה: **ואמר שמואל הלכה כו'**. אלמא לכשיגרשנה חל הנדר. אלמא אדם מקדיש דבר שלא צא לעולם שעדיין לא גירשה: **כי אמר שמואל הלכה כר' יוחנן בן גורי להעדפה**. קאמר. כלומר הלכה דיפר ולאו מטעמיה דאילו לר' יוחנן עיקר מעשה ידיה לר' הפרה ולשמואל משום שהעדפה שמא תעדיף על הראוי הוא דאמר יפר. והשתא נמי הוה מצי לאקשוי סוף סוף לא צא לעולם דהא לא נעשה אלא אקשי ליה קושיא אחריתא: **אין הלכה כר"ק**. דאמר **רב יוסף**. לעולם הלכה ומטעמיה קאמר ומשום שמא יגרשנה: **ושאני קונמות**. הקדש שאינו הקדש לכל אלא על אדם אחד בלשון קונם: **מסוך**. שהוא תופס במקום שאין סתם הקדש תופס שאדם אסור פירות חצירו עליו ואומר קונם פירות פלוני עלי ובסתם הקדש אין אדם מקדיש דבר שאינו שלו הלכך אדם אסור עליו נמי דבר שלא צא לעולם אבל מתני' במקדיש הקדש גמור איירי ואינו ממנה לתפוס כקונם: **אמר ליה אביי**. ומה ראיא

מוזנות שכחי ומותר לא שכחי. מעה כסף קייץ ומעשה ידיה קייץ כדתנן (לקמן דף סד:) מה היא עושה משקל חמש סלעים: **והא עלה קטני**. במתני': **ומה היא עושה** לו. ומדפריש דבר מעשה ידיה ומה היא עושה לו מכלל דרישא במעשה ידיה איירי ולא במותר: **שפי**. קשה לטווחו יותר מן הערב: **הכי קאמר**. [לעולם במותר איירי ברישא והכי קאמר] סיפא ומה היא עושה לו עיקר דנדע מותר מאי ניהו: **משקל חמש סלעים**. סלע של יהודה כפליים במשקל סלע של גליל: **מי אמר שמואל הכי**. והאמר שמואל לעיל' במותר לאחר מיתה פליגי ועלה א"ר יוחנן הסנדלר חולין ואע"פ דהשתא ידיה הוא אלמא טעמא דר' יוחנן משום דבר שלא צא לעולם הוא שעדיין לא מתה ואין לו רשות במותר האיל ואינו מעלה לה מעה כסף ובהא אמר שמואל הלכה: **והסנן קונם שאני עושה לפיך**. מה שאני עושה יהיה קונם לפיך יהי עליך כהקדש מליהנות לו: **אינו לר' להפיר**. נדר זה שאין צה כח להקדישו לפי שהוא שלו: **שמא תעדיף עליו**. יותר ממה שפסקו לה חכמים משקל חמש סלעים דמותר זה אינו שלו ויכולה להקדישו: **ר' יוחנן בן גורי אומר**. אף עיקר מעשה ידיה לר' הפרה: **שמא יגרשנה**. ויהא הנדר חל שמשגרשה אינה משועבדת לו למעשה ידיה: **והא אסורה לחזור** לו. לפי שנאסר מעשה ידיה עליו ואי אפשר לו ליהרר שלא תטוחן ולא תאפה וכל שאר מלאכות השנויות במשנתנו [ע"כ] שהאשה עושה לבעלה: **ואמר שמואל הלכה כו'**. אלמא לכשיגרשנה חל הנדר. אלמא אדם מקדיש דבר שלא צא לעולם שעדיין לא גירשה: **כי אמר שמואל הלכה כר' יוחנן בן גורי להעדפה**. קאמר. כלומר הלכה דיפר ולאו מטעמיה דאילו לר' יוחנן עיקר מעשה ידיה לר' הפרה ולשמואל משום שהעדפה שמא תעדיף על הראוי הוא דאמר יפר. והשתא נמי הוה מצי לאקשוי סוף סוף לא צא לעולם דהא לא נעשה אלא אקשי ליה קושיא אחריתא: **אין הלכה כר"ק**. דאמר **רב יוסף**. לעולם הלכה ומטעמיה קאמר ומשום שמא יגרשנה: **ושאני קונמות**. הקדש שאינו הקדש לכל אלא על אדם אחד בלשון קונם: **מסוך**. שהוא תופס במקום שאין סתם הקדש תופס שאדם אסור פירות חצירו עליו ואומר קונם פירות פלוני עלי ובסתם הקדש אין אדם מקדיש דבר שאינו שלו הלכך אדם אסור עליו נמי דבר שלא צא לעולם אבל מתני' במקדיש הקדש גמור איירי ואינו ממנה לתפוס כקונם: **אמר ליה אביי**. ומה ראיא

אף על פי פרק חמישי בתובות

נמ.

קונם שאני עושה אפיך. אפילו גרסי' שאני לא הוי דבר שאין בו ממש דהא תנן בפי' בתרא דנדרים (דף פא:) קונם שלא אתן תנן לפני בקרך אינו יכול להפיר:

אינו צריך להפיר. במעלה לה מוזנות ומעה כסף איירי ולכך אינו לר' להפיר שהמותר הכל שלו ואם משום העדפה שעל ידי הדחק גם היא שלו ואין לפרש טעם דאין לר' להפיר משום דאין אדם מקדיש דבר שלא צא לעולם דאם כן צמנס נקט מה שאני עושה לפיך דליתני מקדיש ידי עזמו: **רבי עקיבא אומר יפר**. דקסבר דהעדפה שעל ידי הדחק הוי לאשה כדאמרין ברש' מציאת האשה (לקמן סו. ושם) וא"ת והיאך יכול להפיר והא אין זה מדברים שציו לצינה וי"ל דחשיב ציוו לצינה לפי שאינו יכול ליהרר וליקח ממש בצמננס את הראוי לו ולהניח שאינו ראוי לו א"ג גם חלקה משועבד לו שילקח בהם קרקע והוא יאכל פירות וא"ת אס כן אף יכולה להדירו כיון דמשועבדת ליה דאלמנה רצון לשעבדיה דבעל כדאמר בסמוך וי"ל דדוקא בעיקר מעשה ידיה הוא דאלמנה שהם לבעל לגמרי אצל הכא דלאו ידיה ניהו אלא לפירות בעלמא לא אלמנה:

שמא יגרשנה כו'. ואם תאמר ולר' דאמר יכולה אשה שתאמר לבעלה איני ניוזנת ואיני עושה למה לי למנקט שמא יגרשנה לימא שמא תאמר איני ניוזנת ואיני עושה וי"ל דהא לא שכי' שמא אומרת כן: **כ"י אמר שמואל הלכה כרבי יוחנן בן גורי להעדפה**. פירוש הקונטרס מגומגם כמו שפירש בעזמו וגראה לר"ת דהכי פירשו להעדפה דסבר לה שמואל כרבי יוחנן בן גורי צאה דהעדפה לבעל ובתר הכי גריס ונימא הלכה כתנא קמא אי נמי אין הלכה כרבי עקיבא:

בשלאמא אדם אסור פירות חבירו ע"י חבירו. פירוש דהתם אסור משום דאחד מהן ברשותו יאסור דבר שלא צא לעולם על חצירו שאין לא זה ולא זה ברשותו שכן אין אדם אסור פירות חצירו על חצירו לפי ששניהן אינם ברשותו: **לכשאקחנה ממך כו'**. ואע"ג דהתם קאמר לכשאקחנה והכא לא קאמרה לכשתגרש אין גראה לו לחלק: **הכא אין בידה לגרש עצמה**. תימנה דהא צידה לומר איני ניוזנת ואיני עושה יש לומר דרובה ליישב גם אליבא דרבי לקס: שדה

פירות חצירו עליו לכאן שהן פירות חצירו על חצירו דעכשיו היא משועבדת לו למעשה ידיה ואינה ראויה להתפיסו בקונם ולכשיגרשנה קאמר דחיל ועוד שעדיין לא נעשית המלאכה עד לאחר גירושין וחזרה: **בשלאמא אדם אסור פירוש חצירו** עליו. בקונם שהרי אדם אסור פירותיו על חצירו צין בלשון קונם לחצירו לצדו צין שהקדישו סתם הקדש גמור: **יאסר דבר כו'**. בתמיה: **דבר שלא צא לעולם**. לא המלאכה צאה ולא הרשות צאה לידה להתפס עד שתגרש: **שכן אין אדם כו'**. שממקום שצאת אין אמה יכול ללמוד יאסור שהרי אף בקונם אין אסור פירות חצירו על חצירו לומר קונם פירותיך עליך: **באומרה יקדשו ידי כו'**. שהמלאכה כמי שצאת לעולם ועל הגירושין שלא צאו קא מסיק ואילו ומתניתין באומר מעשה ידך הקדש: **ומי איבא מידי כו'**. כלומר תירצת לא צא לעולם דמלאכה לא צא לעולם דגירושין לא תירצת דאילו השתא לית לה רשותא לאקדושיה והיכי קדיש לקמיה: **אלמה לא**. בתמיה: **מי לא קדשה**. אס מכרה וחזר ולקחה: **צידו להקדישה**. שהרי עכשיו שלו וכי היכי דאילו אקדשה השתא קדשה כי אמר נמי תיקדוש לקמיה קדשה: **הא לא דמיא**. מסקנא דקושיא היא: **הסם**. גבי מכרתי לך אין לו עכשיו צה לא גוף ולא פירות ואין אדם מקדיש דבר שאינו שלו: **הכא גופה צידה הוא**. והרי יקדשו ידי אמרה: **הא לא דמיא**. מסקנא דאתקפתיה היא: לא

נא א ב מיי' פיי'צ מהל' נדרים הל' י סמג לאוין רמב טוסי'ע י"ד סי' רלב סעי' עא וטוסי'ע אה"ע סי' פא סעי' ז: נב ג מיי' פיו מהל' ערכין הל' כט: נג ד מיי' שם הל' כו: נד ה מיי' שם הל' כט:

עין משפט ונר מצוה